

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴԱՐԱՆԻ ԳԵՂԱՊԵՏԱՆԻ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԻՍԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴԱՐԱՆԻ (Կանխիկ վճարելի)

Տարեկան բաժնորդագին 30 ֆրանկ
Վեցամսեայ » 15 ֆրանկ
Եռամսեայ » 7 1/2 ֆրանկ

ԼԵ ՏԱՐԻ
ԹԻԻ 42

1922 ՄԱՅԻՍ 17 Դ.
(2.8. 1922 Մայիս 4)

ԳՈՅՄԱՆՆԵՐ

Խմբագրութիւնը եթէ հարկ համարի, հաճառելով և կամ մասնաժամիր կը հրատարակէ իրեն զրկուած գրութիւնները: Պարտաւոր չէ վերադարձունել չհրատարակուած ձեռագիրները:
Ծանուցումներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով:
Ծանուցման 1 միջակ գիրը 2 օրով կարժէ. 1 գլխագիրը 4 օրով:
Les annonces en français et en arménien sont reçues au bureau de la Rédaction: Place Alexandre-Labadié, 17

Հիմնադիր

ՄԿՐՏԻՉ ՓՈՐՓՈՒԳԱՆԵԱՆ

Խմբագիր

ԵՂԻՇԷ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

ԽԻՍՏ ԿԱՐԵԻՈՐ

Թախանձագին կը խնդրենք մեր բոլոր բաժնորդներէն որ անյապաղ մեզ զրկեն իրենց հիւն եւ նոր պարտքեր. մասնաւորապէս Հնդկաստանի, Ամերիկայի, Անգլիայի, Ֆրանսիայի եւ այլ բաժնորդներէն կը խնդրենք այսքի առջեւ ունենալ «Արմենիա» թիւերով իրենց զրկուած յուշագիրները եւ ըստ այնմ կարգադրել իրենց հաշիւներ չսպասելով որ ամէն մէկուն ատմանին նամակներով ալ յիշեցնելու տրուի ինք, ի գուր ժամանակ եւ դրամ վատնելով: Ետեւորակէ չուզողներ ալ թող իրենց հաշիւներ մաքրեն եւ մերժում չեն մեզ յայտնելու բարութիւնը ունենան գէթ:

«Արմենիա» ի նման ոչ-կուսակցական եւ գոտ ազգային լրագիր մը միայն եւ միմիայն իր բաժնորդներու եւ համակիրներու պարտաճանաչութեամբ կրնայ ապրիլ: Բոլոր սիրտ ունեցողներ ի հարկ է հաճու. Թեամբ պիտի լսեն իր ծայր եւ փոթով ու սիրով կատարեն իրենց պարտքը:

Խմբագրի հիւանդութեան պատճառով առժամայէն բոլոր հաշուական նամակները (անտա տը փոստ կամ չէք) ուղղել Այրի Տիկին Մ. Փորթուկալեանի անունով.

Mme Veuve M. Portoukalian
Abonnée Colbert. Boite 303
(France) Marseille

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴԱՐԱՆԻ ԳԵՂԱՊԵՏԱՆԻ ԵՒ ԱՅԼՆ

Քր. սնդմ.	
Ա. Հայ դիւցազնունի վե	
Բ. տպագր.	40
Բ. — Բ. (Սպառած)	
Բ. «Արմենիա» յուշագր	
(Ա. տարի)	1,40
Բ. Վրեմ	20
Բ. Թոմաս Բոցարիս	20
Բ. Նմոյշներ Մ. Փորթուկալեանի գրած ոտանաւոր. Երեւն	15
Բ. Մի պուկար հայրենասեր (Պուկարիաի Յեղափոխութեան ծագման պատմութիւնը)	1,40
Բ. Մի գաղթիք	20
Մարտիկէն դուրս զրկելու փոստի ծախքը կը վճարուի հրատարակողէն:	

«ՎԵՐԱՏՈՒՆԴԱՆԻ» ԱՊՊՈՒՐԸ

Լոյս տեսաւ «Վերաճնունը» ի 1921 թուականի Ապրիլը որ իսկապէս շքեղ գործ մ'է: Հանրային, քաղաքական, գրական եւ գեղարուեստական հայ գործիչներ, Հայաստանի գեղատիպ տեսարաններ, տարազիրներ եւ որբեր այլ եւ այլ 200ի չափ նկարներ կը զարդարեն այս գեղեցիկ ալպոմի էջերը որոնցմէ մէկ թանկ գունատիպ են: Գին՝ 10 ֆր.(11):

ԲՈՎԱՆ ԴԱՎԱՆԻ ԹԻՒՆ

Հայաստանի անցքերէն. — Հայաստան. — Նամակ Գերմանիայէն (Պէրլին). — Ճէնովայի խորհրդաժողովը. — Գաղթականները խորհրդաժողովը. — Կալկաթայի ձմեռանի մասին. — Տեղական. — Արեւելեան խնդիրը. — Նամակ Սիրիայէն (Պէրլին). — Թիւրքական լուրեր. — Նոր ստացուած հրատարակութիւններ. — Ծանուցումներ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆՑՔԵՐԷՆ

Ականատեսի օրագրից

XX

Նժդէհ արհամարհեց, երեսէ ձգեց գաղթականութիւնը որովհետեւ նրանք անպէտք տարր էին իր երկրին ու քաղաքականութեան համար. նա ստիպուած էր մի քիչ աւելի մեղմ վարել զինուած ոյժի հետ, որովհետեւ կը խորհէր օգտագործել այդ ոյժը... Ուստի նա ներկայացաւ այդ ոյժի առջև ուր համախմբուած էին «Վասպուրական» և «Տարոն» գընդերու վաշտեր, Ձինւորական պատշաճ ձևակերպութենէն յետոյ՝ սպա. րապետ Նժդէհ խօսք առաւ. Դա. լիթէկեան երկրի սպարապետ Տա. զըստանի յայտնի հերոս Շամիլի, խօսքերով սկսեց իր ձօնը. «Իմ զինի վերին է Դաւիթ բէկի աստուածը, իսկ ոտներին տակ կարմիր գնդեր...: Թող գան, շատ գան...» և այլն: Թետոյ նա գարձաւ զինւորներին և քմծիծաղով մը ասաց. «Ինչո՞ւ փախաք կարմիրներու առջևէն. միթէ՞ կարելի է և ներելի է այդ...»

Խօսեցաւ իր կատարած հերոսութիւններու մասին, թեց բազմա. թիւ գրուածներ և վերջացուց իր խօսքը յոյս յայտնելով որ մենք հա. ւատարիմ կը մնայինք իր քաղաքա. կանութեան և երկրի շահերուն... Հետագա սպարապետը սառն տը. պաւտրութիւն թողնելով մեր վրայ. զինւորներ շատ բան գուշակեցին Նժդէհի խօսքերէն և սկսեցին զա. նազան ենթադրութիւններ անել թէ

մեր զինւորական մարմիններ և հը. րամանատարութիւն շատ խոտու. անք արած են Նժդէհին. թէ պիտի ուզեն մեզի նորանոր փորձանքերի ենթարկել, եւ իսկապէս հրամանա. տարութիւնը շատ խոտու. մենք ա. րած էր որպէսզի արտօնութիւն ձեռք բերէր Արաքսի ափ հասնելու համար, Մի կատարեալ խաղ և ի վերջոյ վարագործը պիտի խա. ցուէր շատ տգեղ կերպով:

Ինչպէս ըսած եմ ասկէ առաջ, մեզի համար որոշուած էր անցնել Մեղրիի շրջան, Գաղթականութիւնը արդէն սկսած էր քաշուիլ Բազար չայէն:

Մեզ համար որոշուած էր դուրս գալ Բազարչայէն ապրիլ 23ին. հրա. մայեց առաւօտ կանուխ վաշտ առ վաշտ ճամբայ հղինք: Օդը չափազանց մութ էր և ձիւնը հալած և ցեխո. տած: Կարծես այդ սև ու դաժան օրերին՝ ընթերցում ալ իր արհա. լիքներով հալածուած էր մեզ: Հենց որ դուրս եկանք Բազարչայէն, սկը. անց տեղալ ձիւնախառն անձրև. ու ամբողջ օր այդ վիճակով ճամբայ կտրեցինք: Երեկոյեան մօտ էր երբ հասանք Գարաքիլիսէ:

Օգնական Ռոստոմ որ նշանակ. ւած էր զինւորական միլիցայետ, նախապէս կերթար որոշուած գիւղը և տեղ կը պատրաստէր ժամանող գնդերին, լինելով օգնական և հայ. րենակիցս, կը յուսայի որ միշտ լաւ տեղ պիտի պահէ վաշտիս համար. այդ իսկ պատճառով չէի ուզում հոգ. նեցնել զինւորներս արագ քաշեցը. ներով:

Վերջապէս հասանք Գարաքիլիսէ: Նժդէհ խոստացած էր որ պիտի պատուիրէր գիւղացիներին մեզի լաւ ընդունելութիւն ընել և օժան. դակել: Թուացինք և սպասեցինք. վասն ոչինչի: Գարաքիլիսէում մեր վաշտեր տեղաւորուեցան: Լաւագոյն կը համարէի միշտ նախ վաշտիս ա. մենայետին զինւորները տեղաւորել և ապա ինքս կը տեղաւորէի ուր որ էր ինչէր:

Ինչ վիճակեց Գարաքիլիսէի նա. խորդ (կովարած) ի տան տեղաւոր. ւել. թիկնապահս և վաշտիս քա. տուղարին ու փոքրիկն Արտաւազդի հետ զետեղեցինք այդ հիւրասէր մարդու տուն: Մի հետաքրքրական ու խիստ համակրելի թիփ էր Մար. տիրոս անունով և Նախիջևանցի. ե. ղած էր Անդրանիկի զինւորներէն. պատերազմում կորցրած էր ձախ թիւր և աջ ոտքից էլ ծանր կերպով վիրաւոր լինելով կաղում էր. ամուս. նացած էր Նազիկ անունով տեղացի աղջկայ մը հետ և տէր էր մի ման. չու և մի աղջկայ. կովարածութեամբ կը հոգար իր օրապահիկը, Հենց որ ներս մտանք՝ ոտքի կանգնեց և դի. մաւորեց ասելով.

— Հրամայեցէք պ. վաշտապետ: ԳԱՐՈՒՆԻ
Թաւրիզ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Ամերիկեան Նպաստամատոյցի կովկասի ընդհանուր ներկայացուցիչ հարիւրա. պետ Եարօ, որ նոր եկած է Հայաստա. նէն, Պատրիարքարանի կողմէ Բերաի Ազգ. Մատենադարանին մէջ ի պատիւ իրեն սարքուած Թէյասեղանի առթով խօսած է Հայաստանի մասին եւ շահե. կան տեղեկութիւններ տուած:

Ի միջի այլոց ըսած է.

Երբ Պոլիս հասայ, Հայաստանի կացութեան մասին զանազան զրոյց. ներ լսեցի, որոնցմէ մեծ մասը սխալ են: Ես ձեզի պիտի խօսիմ Հայաստա. նի քաղաքական և տնտեսական կա. ցութեան մասին: Թէ Հայաստանի կառավարութիւնը պոլիտիկան է, ասոր մասին կասկած չկայ. բայց պոլիտիկով Հայաստանի մէջ ծայրա. յեղութեան չէ գացած ինչպէս Ռու. սիոյ մէջ: Իր անցեալի փորձառու. թիւններէն օգտուելով, Մոսկուայի կառավարութիւնը թելադրած է հայկ. կառավարութեան որ իրենց սխալները չկրկնեն: Հայաստանը այնպէս մը կապուած է Ռուսիոյ հետ, որ պէտք է իր ճակատագիրը միա. ցընէ անոր ճակատագրին, Բացար.

Երևանի մէջ ունինք 4000 որբեր,
էջմիածնի մէջ՝ 600-1000: Աւել-
քանդրապօղի շրջակաները ունինք
որբանոցներու երեք մեծ կեդրոններ,
250 չէնքերով և ընդամենը 14.000
որբերով: Ասկէ զատ քաղաքին մէջ
ալ ունինք 2000 որբեր: Զաւարտ-
լուի մէջ՝ 4000, Գարաքիլիսէի մէջ՝
2000, Մեր խնամած որբերուն ընդ-
հանուր թիւը կը հասնի 23.000ի,
Թիֆլիսի մէջ ալ կը կերակրենք
10.000 հայ կիներ և երեխաներ:

Նիսէն մեր յարգելի բարեկամ և աշխատակից Տիար Տրդ. Պաղլի խան, կարգաւորով Արմէնիաի 38, 29 և 40րդ թիւերուն վերակաթաի մեր վաղեմի հնազէտ թղթակից Տ. Մ. Յ. Ալթեանցի յօդուածը վերակաթաի Մարդասիրական Ճեմարանի մասին, բացատրութիւններ կուտայ ասկէ առաջ իր ըրած առաջարկներու մասին. ի միջի ալլոց, կրէ.

« Արմէնիաի » Թիւ 23ի մէջ եւ խոր-
ուրդ տուի որ «Յումարանին մէջ շաքա-
րական երկու դաս ֆրանսերէն մտցնեն
եւ երկու դաս գերմաներէն, եւ դպրոցէն
լերը խորհուրդ կուտայի լաւ յիշողու-
թիւն ունեցող երիտասարդներուն ամէն
թ ժամ մը կամ երկու զբաղիլ երկրացի
կուսցի մը հետ տեղական լեզուներով,
ատկապէս հին սանսքրիդով եւայլն եւհն.
Երախադասութիւնս պարզ է. խօսքը շըր-
անաւարտներու համար է **գարոցէն վերջ**,
սակ Սեթեանց կուզէ ներկայացնել իբր
էն եւ ինդրում եմ հոգաբարձութենէն
այս լեզուներ դպրոցի ծրագրի մէջ մըտ-
նելու: Կամ միտք չունի պարզ նախադա-
սութիւն մը ուղիղ հասկնալու կամ վըս-
տահ է որ երկար բարակ ըննողներ չկան
նմտեցողներու մէջ եւ իր աղաւաղեալ
նիւթիւթութիւնը ճշմարտութեան տեղ պի-
տի անցնի: Ես գուշարածի խօսք չգրեցի,
յուտ Սեթեանցի երեւակայութիւնն է»
այլալի:

Մէզ Համար արդէն գոցուած է այլևս
այս հարցը և եթէ տեղ տուինք Տ. Մ. Յ.
Սեթեանցի գրութեան, պատահաւ այն էր
որ կը պարունակէր պատմական վաւերա-
թուղթեր, մասնաւորապէս Վենետիկ Մու-
րատ Ռափայէլեան դպրոցի երկու անմահ
բարերարներու կտակները շահեկան էին
բոլորի Համար և այժմէական:

Տ Ե Ղ Ա Կ Ա Ն

Ստացած ենք հետեւեալը.

Էլմիածնանպաստ հանգանակիչ
ժանախումբս որոշած ըլլալով հան-
գանակութիւնը փակել, կը խնդրէ
զգով որ նուիրատուներու մնացորդ
սա փոքր ցանկը հրատարակութեան
տալով, հանգանակութեան փակուած
ըլլալը միևնոյն ժամանակ հասարա-
կութեան ծանուցուի:

Մեր ջերմ շնորհակալութիւնները
նորատուներու յայտնելու պար-
տականութեան կատարման առթիւ,
մեք կրնար մեր այնքան նուիրական
ձեկ ուրիշ պարտականութիւնը, խոր
վշտը չյայտնել մեր ընկեր պաշտօ-
նակից ատենապետ, ողբացեալ Տիար
Մ. փորթուգալեանի ցաւալի մահ.
ան առթիւ որ մեզ հետ այնքան
քննեցաւ հանգանակութեան ար-
իւնաւորման համար:

Մեր բուռն ցաւակցութիւնները
իւղղենք անգամ մ'ևս հանգուցեալի
պիկն տիկնոջ, գաւակաց եւ պարա-
յոյից նաև պատուարժան խմբա-
նութեանդ:

Էլմիածնանպաստ հանգանակութեան
մասնակցող նուիրատուներու
մնացորդ ցանկը

Տիար Սարգիս Խաիրիկեան	100
» Մանուկ Նալպանտեան	50
» Խարայէլ Յովակիմեան	50
Տիկին Ազնիւ Տէր. Աթանասեան	20
Փր.	220
Խաւորդ ցանկի գումարն էր	6330
Ընդհանուր գումար	6550

հանգանակուած է և երկու անգա.

Միևնոյն ժամանակ, որչափ որ սպրիլ 7էն ցալսօր Պէյրուծի խաղաղութիւնը անպղտոր կը շարունակուի, սակայն իկևնոյն օրը (ապրիլին) Դամասկոսի մէջ 4.000է աւելի սրբաբ ժահմետական խուժան մը տեղոյն կառավարութեան առջև մերիկեան դրօշ պարզած, ցոյց մը րնէ քարեր տեղացնելով և պոռաով «գաղղիական կառավարութիւնը ենք ուզեր, մենք Ամերիկայի «մանրատա»ին տակ ինքնօրինութիւն կուենք...» Ասոր ի պատասխան կառավարութիւնը թանկերով կը ցըրէ խուժանը. 10ի չափ մահեր և ատ մը վիրաւորումներ կը պատուարանային:

հին. զայս տեսնելով քաղաքի քրիս-
տոնեայ բնակչութիւնը խուճապի կը
մատնուի և խանութները գոցելով և
բաց իսկ ձգելով կը փախչին, 3-4
օր խանութները փակ կը մնան, կա-
ռավարութիւնը շատ թուով մահմե-
տականներ կը ձերբակալէ և հար-
ցաքննութիւններ կը շարունակուին
ցայսօր, սակայն քաղաքը խաղաղած
չէ. այս օրերը նորէն փակուած են
խանութները. խռովարար մեծամեծ.
ներուն 20ական և 10ական տարի
թիապարտութեան վճիռ տրուած է:
Երէկ անոնցմէ մին, Շահպէտէր
անունով, հոս բերուեցաւ և Մատա.
կասքար աքսոր զրկուեցաւ. կըսուի
թէ դեռ շատեր կան աքսորուելիք.
այսպէս Դամասկոսի վիճակը աւելի
երկիւղալի է...

Համա և Հոմսի մէջ ևս ցոյցեր ե-
ղած են, սակայն Համսի կառավարիչը
մահմետական մ'ըլլալով յաջողած է
համոզել խուժանը և ցրուել, մինչ-
դեռ Հոմսի կառավարիչը քրիստո-
նեայ մ'է, զինքն ալ քարկոծել ու-
ղած են. այսօր վրայ հրաման տը-
ւեր է զինուորին որ սկսեր է կրակել
ցուցարարներուն վրայ, որու միջո-
ցին 8 մեռեալ և 30է աւելի վիրա-
ւոր ինչալով ցիրուցան եղած են և
քաղաքը մեծ երկիւղի մատնուած է:

Միւս կողմանէ տեղս գաղտնի
գործող հայակեր իթթիհատական.
ներն ու քէմալիսթ խուլքները ան-
գործ չեն բոլոր Սիւրիոյ մէջ. ամէն
մէկը իւր սաղը կը չալէ և կար-
ճամիտ արարները կը խաղցունեն:

Վաղը տեղս կը հասնի զօրավար
Կուրճն, որուն համար այսօրընէ
քաղաքը զրօշազարդել սկսած են:

Քաղաքիս առևտրական վիճակը
կայուն է և ուսեստեղէն ծախողներէ
զատ բոլոր միւս վաճառականները և
արհեստաւորները մեծ մասամբ ան-
գործ են և յուսահատ ու շուարած:

Իրաց այս վիճակէն դիւրին է
հասկնալ Սիւրիա գաղթող կիլիկե-
ցի Հայերուն կացութիւնը...

ԱԿԱՆԱՏԵՍ

ԱՃԱՊԱՐԵՏԷՔ ԲԱԺՆՈՐԴԱԳՐԻԻԼ
Հայաստանի Հանրապետութեան
առաջին տարեդարձը
Երեւանում:

Բազմահազար ժողովուրդ պատկերի
մէջ:

Պատկերի մեծութիւնը՝ լայնութիւնը
այնքան խոշոր է, որ նրանից լայն մեծու-
թիւն ունեցող կապոց պատը չի ընդունում:
Տպագրուում է փարթամ եւ մնայուն
ճանկարժէք Թղթի վրայ: Շքեղ ու ան-
հրաժեշտ զարդ ամէն Հայի տան:

Լոյս կը տեսնի, եթէ խոչընդոտներ չը
լինին, մայիսի 28ին բերլինում՝ Հայաս-
տանի Հանրապետութեան 4րդ տարեդար-
ձին: Հատը մի դոլար, 10 հատը մի կա-
պոցում 9 դոլար: Յունիսի 15ից յետոյ
գինը կրկնակի: Վերագիր վճարով չի ու-
ղարկուում: Վճարը կանխիկ: Հասցէն՝

Herrn Tigran Nazarian
Badensche str. 39 III
BERLIN-Wilmersdorf

ԹԻՐԻՔԱԿԱՆ ՀՈՒՐԵՐ

Կ.պօլսէն քաջուած հեռագիր մը
կըսէ թէ Թիւրքեր Նովորոսիսքի
բացերը գրաւած են յունական նաւ-
մը որու մէջ 80 ճամբորդ կար և զա-
նազան յիթերքներ. նաւը առաջնորդ-
ւեր է Տրապիզոն:

Աթէնքէն կը հաղորդեն որ յու-
նական նաւատորմը հրահանգ ստա-
ցաւ իր գործունէութեան ասպարէզը
տարածել Սև ծովի մէջ. մասնաւոր
ոյժեր պիտի զրկուին գրաւուած յու-
նական նաւերը ազատելու համար:
Կը նախատեսուի որ կարճ ժամանա-
կի մը մէջ յունական նաւերը պիտի
ռմբակոծեն քէմալական մէկ քանի
նաւահանգիստներ փոխ վրէժի հա-
մար:

— Գէմալական կառավարութիւնը
ընդհանուր զօրակոչ հռչակեր է կի-
լիկիաի մէջ:

ՆՈՐ ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Նիւթեր հայկական հնախօսութեան
համար. — Ա. «Սաղմոսարան» գրուած
լեւոն Գ. Թագաւորի համար (ՁԼԲ=1283)
Գրեց Հայկազն Հապէշեան. (արտատպ-
ւած «Հանդէս Ամսօրեայ»-է, Թիւ 2/3)
Վիեննա, Միթմարեան տպարան, 1922:

Ծանօթ հնախոյզ Տ. Հ. Հապէշեան,
1920 թուին Ատանաի մէջ գտած է
ձեռագիր Սաղմոսարան մը գրուած
լեւոն Գ. Թագաւորի համար: Սաղ-
մոսարանը զարդարուած է սիրուն
մանրանկարներով և կը ներկայացնէ
պատմական գեղեցիկ դանձ մը:

Հայրենանուէր գրական գործիչ
Տ. Տիգրան Նազարեան Հայրեցիկի
մէջ հրատարակած է հայ որբերու
համար խոստացած զատկական նը-
ւերը՝ «Թիւրքաւան» որ հոյակապ ու
չքեղ տպագրութեամբ, գերընտիր
թուղթի վրայ, գեղարուեստական
տետրակ մ'է. Տ. Տ. Նազարեան
տուած է զատկական խիստ սրտա-
ռուչ յիշատակներ Հարաբաղի և ար-
տասահմանի կեանքէն. տետրակը
պատկերազարդուած է Յիսուսը
(Մարգ. Գաղափարը) ներկայացնող և
այլ տեսակ նկարներով որոնք ան-
զուգական կերպով գեղատեսիլ են:

Այս «Թիւրքաւան» բազմաթիւ օ-
րինակներ զրկուած են Կ.պօլսի և
Հայաստանի որբանոցներուն և այլ
ազգային հաստատութիւններուն:

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ԲԱԶՄԱՎԷՊ

Ազգային, բանասիրական, գրական
և գիտական ամսաթերթ
Բաժնեգրին է տարեկան Ֆր. 25. Հաս-
ցէ՝
Rédaction de la revue «Basmavep»
St. Lazare VENISE (Italie)

ԱՐԵՅ

ԳՐԱԿԱՆ ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՄՍՈՐԳԻՐ

Կիսամեկայ բաժանորդագինն է 15 Ֆր.:
Ամերիկայի համար 1,50 տոլար: Դրամ
ուղարկել ֆրանգի կամ տոլարի չէքով.
Երկրորդ կիսամեկայ բաժանորդագինի մա-
սին պիտի յայտարարուի ժամանակին:
Առանձին Թիւր կարծէ 3,50 Ֆր. Ամերի-
կայի համար 40 սենթ:

Դիմել՝ Rédaction «Areg», S. Hagopian
Vienne (Autriche), VII. Mechitaristen-
gasse 4.

Մարտի մէջ բաժանորդագրուելու կամ
հատով ստանալու համար դիմել Արմէ-
նիայի գրասենեակը:

ՀԱՆԴԷՍ ԱՄՍՈՐԵԱՅ

Հայագիտական ուսումնասիրթ

Հանդէս Ամսօրեայի տարեկան բաժ-
նորդագինն է 20 Ֆր. ամէն երկրի
համար: Հասցէն՝

Rédaction de la revue «Handes Am-
sorya». VII/2 Mechitharistengasse 4.
Vienne (Autriche).

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Շնորհակալութիւն յայտնելով մեր աշ-
խատակից-Թղթակիցներուն իրենց մեղ ըն-
ծալած օժանդակութեան համար, կը խնդ-
րենք որ միշտ աչքի առնելու ունենալով
Արմէնիայի ուղղութիւնը և խիստ սահմա-
նափակ ծաւալը, գրեն շատ ամփոփ ու
կարճ ոճով: Երկար յօդուածները ոչ միայն
կենթարկուին կրճատման, այլ և երբեմն
կը դատապարտուին բնաւ լոյս չտեսնելու:
Նաև շարունակելի յօդուածները պէտք է
ամբողջապէս զրկուին որպէսզի խմբագրու-
թիւն իր յարմար տեսած ձևով կարգադրէ:
Կարճ գրելը առաջին պայմանն է:

ԴՍԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ԹԱԼԷԱԹ ՓԱՇԱԻ

Հայակեր Թալեաթ փաշայի սպաննիչ
Ս. Թէֆիլեանի Պէրլինի մէջ տեղի ունե-
ցած հուշակաւոր դատաւարութեան ման-
րաման հայերէն Թարգմանութիւնն է
այս որ լոյս ընծայած է Վիեննայի Միթմ.
տպարանը:

Ամէն Հայ պէտք է կարդայ այս գիրքը
որ մեր պատմութեան մէկ դուռը կը
կազմէ:

Գինն է 7. Ֆր. Մարտի մէջ, 8 Ֆր.
Մարտի մէջ դուրս: Ուղղութիւնը կրնանք
տրամադրել մեծաքանակ:

Ամէն ապապրանք պէտք է կանխիկ
վճարուի:

ԾԱՆՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

Արմէնիայի գրասենեակին մէջ ծախու կը
գտնուին, ի միջի այլոց, հետեւեալ հրատարա-
կութիւնները: Փակագործի մէջ նշանակուած
գինները Մարտի մէջ դուրս զրկուելու համար
են, փոստի ծախքը մէջը հաշուած: Թանձ-
նարարուած (recommandé) ծրարով ստա-
նալ ուղղող պէտք է ատոր ալ փոստի ծախքը
վճարէ որ է 35 սանդիմ, 1 կրամէն ըս-
կսած մինչև 2 քիլոնոց ծրարի համար:

— Քաղաքական դէպքերը Հայոց պատ-
մութեան մէջ. Թանօթ հրատարակագիր
եւ գործիչ Արսէն Միքայէլեանի ուսում-
նասիրական եւ շահեկան մէկ գործն է
գեղեցիկ տպագրութեամբ եւ դիմացկուն
կազմով. 10 (11):

— Հին Աստուածներ. Լեւոն Դանթի
հուշակաւոր Թարգմանութիւնը. 10 (11):
— Երկվանդադէ. Պատուի համար:
Դրամա չորս արարուածով: 1920: Բ. տը-
պագր.: 6 Ֆր. (6,50):

(Անունի Թարգմագիր Երկվանդադէի
գլխաւոր գործերէ մին):

— Ա. Իսահակեան, Արու Լալա Մա-
հարի. Քասիտ: Գ. տպագրութիւն 1920
3 Ֆր. 30 սենթ. (4 Ֆր.):

(Արու Մահարի անունի արար բանա-
տեղծի կողմէ գրուած յուստեսական բա-
նաստեղծութիւն մ', վշտի ու խռովի
արտայայտութիւններով):

Մօրիս Մէթերլինկ. — Իշխանու-
թալէն (Թարգմանութիւն հինգ արար
Թարգմ. Վ. Գեորգեան. (Աշխարհակա-
նակ Պէրլինի քաղաքագիտական-գրագի-
տական գործերէն է սոյն հատորը
օժտուած է յաջող Թարգմանութեամբ
և շատ աժանագին է. 3 Ֆր. (4 Ֆր.):

— Կամաւորի Յիշատակարան Նիկի-
թիանի. յիշողութիւններ կամաւորական
կեանքէն Հայաստանի մէջ. 5 (5,50):

— Հայրենի աղբիւրից. անունի բա-
նաստեղծ Ա. Իսահակեանի ուսումնական
շքեղ տպագրութեամբ. 10 (11):

— Սեռայի առողջապահութիւն, Տըթ-
թորոսեանի. շատ օգտակար եւ անհրա-
ժեշտ հատոր մը, գեղեցիկ տպագրու-
թեամբ եւ ամուր կազմով. 10 (11):

— Սարսափի երկերն մէջ. Փարի-
«Փոլսնայ» Թերթի Թղթակից Հանրի Պա-
պի պատերազմի ընթացքին Հայաստան
եւ Կովկասի մէջ կատարած քննակա-
պոյտին առնով գրուած յօդուածներ
հատոր մը, հայերէնի Թարգմանութեամբ
պատկերազարդ, որ ցոյց կուտայ նա-
Հայերու դիւցազնական կուրսերը. 5 (5,50):

— Գրական Ասուլիսներ: Ա. — Դան-
«Հին Աստուածներ»-ը: Բ. — Գրեգոր Զ-
րապի «Նորակէպեր»-ը: Գ. — Դ. Վար-
ժանի «Հեթանոս երգեր»-ը: Դ. — Ռ. Զա-
րարեանի «Յայդալոյս»-ը: Ե. — Գովհար-
սէս Սէթեան: 5 հատը (Ա. — Ե.) միաս-
7,50 (8 Ֆր.):

(1913ին Կ.պօլսի մէջ սկսած էին «Գը-
րական Ասուլիսներ» կազմակերպել ու
Թիւրքահայ ծանօթ գրողների երկերը
վրայ հրապարակային ժողովի մէջ քննա-
դատական և շատագովական բանախօսու-
թիւններ կը լինէին և մասնաւորապէ-
կազմուած Ժուրի մը երկու կողմը լսելի
յետոյ իր եզրակացութիւններ կարտայա-
տէր: Այդ ասուլիսներ տակաւին վերոյիշե-
եալ 5 հեղինակների գործերին վրայ եղ-
և հրատարակուած էին երբ քաղաքակ-
դաճաղէտ հանգամանքներ եկան կա-
ցնել մտաւորական յառաջդիմութեան ամ-
շարժում: Հրատարակուած Ասուլիսներ
մէջ քննադատական կամ ջատագովակա-
բանախօսութիւններ ունին Տիկին Զա-
րարեան, Տըթթ. Արմենակ Բարսեղեան,
Տիկին Զապէլ Եսայեան, Ռուբէն Զա-
րարեան, Գ. Զօհրապ, Վահան Թէքէեան,
Գ. Խաթակ, Կոմիտաս Վրդ., Դաւադ Մ-
սաքեան, Տիգրան Զեօկուրեան, Բ. Ժ-
Սիրունի, Երուանդ Օտեան և այլն):

— Մեր Խաչը, Տըթթ. Մ. Սալեի. շքեղ
տպագրութեամբ եւ խորհրդանշական
գեղեցիկ պատկերներով հատոր մը որ
պարունակէ նորակէպեր հայ տարագրու-
թեան յիշատակներէն. 10 Ֆր. (11):

— Հայրենիքի Բացառիկ. Հայաստան
Հանրապետութեան տարեդարձին առթիւ
1920ին հրատարակուած մեծադիր էջեր
հատոր մըն է, հայ հերոսներու, զօր-
վարներու եւ քաղաքական այլ գործիչնե-
րու բազմաթիւ նկարներով: Գին 5Ֆր. (6,50):

Haic & Belus, National Dram.
Composed by M. J. Zorab. Calcutta.
1895. Գին 2,40 (2,50):

Rédacteur: EGHICHÉ TOROSSIAN
Abonné Colbert 303, Marseille

Le Gérant: FRANÇOIS CARRIÈRE.

Հայերէն Տպարան Մ. Փորթուգալեան
MARSEILLE. — IMPRIMERIE DU MIDI
19. rue de la Grande-Armée, 19: